

Golnaz Bonde (suom. Jaana Nikula): Luontainen käytös

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Golnaz Bonde (suom. Jaana Nikula): Luontainen käytös (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/golnaz-hashemzadeh-bonde-luontainen-kaytos/>)

Golnaz Bonde (suom. Jaana Nikula): Luontainen käytös

Ei luontaista eikä luonnollista – RIITTA VAISMAA

Päähenkilö Lily on Golnaz Hashemzadeh Bonden romaanin alussa leikaussalissa keisarinleikkauksessa. Lopussa hän on pienen poikansa kanssa kylpyhuoneessa ja itkee hysteerisesti. Anoppi ottaa nuoren miniänsä syliinsä ja lohduttaa. Uskaltaisiko jo lapsena hylätty luottaa johonkuhun? Ahdistavan ja järkyttävän romaanin lopun haluaa mielellään näin tulkita, jotta Lilyn elämässä olisi edes hitunen toivoa.

Bonden *Luontainen käytös* etenee kahdessa aikatasossa. Nykyaika on nuoren äidin aikaa. Takaumina Bonde kertoo Lilyn kohtuuttomasta lapsuudesta. On Lily ja äiti, tai niin Lily toivoisi olevan. Oikeastaan on Lily yksin. Äiti vain pistäytyy tyttärensä elämässä, silloinkin useimmiten vihaisena ja väsyneenä.

Golnaz Hashemzadeh Bonde ei selitä mitään. Hän ei kerro, miksi äiti ja tytär ovat kahdestaan pitämättä edes yhteyttä muualle. Hän ei kerro, miten kaikesta huolimatta Lily on tilanteessa, jossa hänestä itsestään on tullut äiti. On puoliso Marcus ja tämän toive tavallisesta elämästä, jollaisesta Lilyllä ei ole aavistustakaan. Käy ilmi, että Lily on menestynyt liikejuristi. Lilyn tietä nykyhetken kirjailija ei avaa.

Luontaisen käytöksen lukeminen ahdistaa ja hirvittää koko ajan. Mikään ei ole lähellekään luonnollista. Pieni Lily toivoo, että elämä olisi tavallista – tai sellaista kuin hän luulee tavallisen elämän olevan. Hän toivoo, että olisi muutakin ruokaa kuin pakastepitsan palasia ja pasteijoita. Hän toivoo, että olisi muutakin seuraa kuin televisio.

Ennen kaikkea Lily toivoo, että olisi äiti, joka välittäisi. Äiti valvoo yöt vanhainkodissa. Yövuoron jälkeen hän tulee muutamaksi tunniksi kotiin nukkumaan. Tuona aikana tyttö on koulussa. Ennen kuin tyttö tulee kotiin, äiti on lähtenyt toiseen vuoroon toiseen työpaikkaan. Usein hän tekee vielä kolmannenkin vuoron. Tämä on laitonta, mutta kun työnantajia on useita, kukaan ei valvo. Äiti vieläpä syyllistää tytön kaksikon karusta elämästä – perheestä ei voi puhua. Äiti sanoo tekevänsä kaiken vain tytön vuoksi. Tytöllä on hänen mielestään kaikki, mitä tämä tarvitsee.

Kun tyttö tulee koulusta, hän menee ensimmäiseksi äidin lakanoiden väliin. Äidistä hänelle ei ole kuin tuoksut. Tyttö menestyy koulussa. Pieni ahertaja toivoisi voivansa kertoa jollekulle, miten matematiikan vaikea läksy onnistui.

Luontainen käytös on melkein mahdotonta luettavaa, vaikka teksti on taidokasta ja aikatasojen vuorottelut tukevat kerrontaa.

Kun äidillä kerrankin on tytölle aikaa, edessä on retki ja yllätys. Äidin tuttavalta haetaan tytölle kissanpentu. Mitään valmisteluja lemmikkiä varten ei ole tehty. Kaikki jää yksinään pienen lapsen hoidettavaksi. Tyttö kiintyy kissaan; hän saa siitä kaipaamaansa lohtua ja läheisyyttä. Kun kissa hieman kasvaa, äiti heittää sen ulos. Eläinten pitää äidin mielestä pärjätä luonnossa.

Lily etsii kissan joka päivä kotiin. Kuitenkin käy, niin kuin arvata saattaa. Pian kissalle on tulossa pentuja. Lilyllä ei ole aavistustakaan, mitä pitäisi tehdä. Yläkerrassa asuva vanha Gunilla, ainoa kodin ulkopuolinen kontakti, tulee apuun. On todella pakahduttavaa, kun Gunnillakaan ei mahda mitään sille, että läpeensä sairaassa ympäristössä kissakaan ei osaa olla äiti. Se hylkää pentunsa. Hyläytyt eläinten pennut kuolevat. Hylätty pieni tyttö kantaa hylkäämistään ikuisesti mukanaan.

Luontainen käytös on pakko vähän väliä laskea käsistään, vaikka mielestään sitä ei silti saa.

Aikuinen Lily ei ole ajatellut lainkaan ryhtyvän äidiksi. Marcus haluaa tavallisen elämän. Lily on jo joutunut kauhukseen sukulaisvierailuille ja hankkimaan yhteisen omistusasunnon. Lilyä askarruttaa, miten hän pystyy antamaan toiselle rakkautta ja läheisyyttä, sellaista, mitä hänelle ei ole koskaan annettu.

Lily takertuu Jack-poikaan, takertuu konkreettisesti. Hän pitää poikaa koko ajan sylissään, aluksi ihollaan. Hän ei luovuta poikaa sairaalan henkilökunnalle, ei pojan isälle, ei isovanhemmille. Kun muut vanhemmat lykkivät pikkuisiaan vaunuissa ja rattaissa, Lily kuljettaa Jackia jatkuvasti kantoliinassa, vaikka oma selkä on kovilla. Lily nukkuu vain hetkittäin, koska hän vahtii taukoamatta ja uupuneena poikaansa.

Ainakaan Lily ei toista äitinsä mallia. Äitinsä, jonka hän on hylännyt kuten äiti ensin hänet. Äidin ja tyttären viimeinen kohtaaminen on järkyttävä.

Lily elää aikuisena tavallaan kahta elämää, eräänlaista jatkuvaa huijarisyndroomaa. Hän käyttäytyy sinnitellen mutta kenenkään huomaamatta ikään kuin normaalisti. Mielessään hän elää aivan toisin. Mieluiten hän olisi vain kahdestaan Jack-pojan kanssa. Mikään ei ole luontaista eikä luonnollista.

Selittämättömyys ja niukkuus ovat Bonden romaanin tehokeinoja, todella tehokkaita.

Luontainen käytös kaipaisi kuitenkin edes hieman taustatietoja. Nyt lukija on turhan paljon omien tulkintojensa varassa. Hieman tuntuu, että *Luontainen käytös* jää kesken.

Golnaz Hashemzadeh Bonde (1983) syntyi Iranissa, mistä pakeni jo pikkulapsena perheensä kanssa Ruotsiin. Hän on valmistunut Tukholman kauppakorkeakoulusta ja johtaa perustamaansa ihmisoikeusjärjestö Inkluderaa. *Luontainen käytös* on hänen kolmas romaaninsa. Aiemmin on suomennettu kirjailijan maailmanmaineeseen nostanut romaani *Olimme kerran* (2018). Molemmat on Jaana Nikula oivallisesti suomentanut.

Golnaz Hashemzadeh Bonde: Luontainen käytös (Naturliga beteenden). Suom. Jaana Nikula. Otava 2023.159 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko

« Previous:

Hervé Le Tellier (suom Lotta Toivanen): Poikkeama (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/herve-le-tellier-poikkeama/>)

Next:»

Stephen King (suom Ilkka Rekiaro): Holly (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/stephen-king-holly/>)

admin

Vastaa

Viesti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
